

آیین نامه شرایط قضاات دادسرا و دادگاه در رسیدگی به جرائم مربوط به مفاسد اقتصادی و مالی و دوره های آموزشی تخصصی

مقدمه

در اجرای تبصره (۲) بند «ب» ماده (۱۱) قانون دائمی نمودن قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۹۸/۱۱/۶ و لحاظ قانون حمایت از گزارشگران فساد، مصوب ۱۴۰۲/۹/۱۴ و بنا به پیشنهاد وزیر دادگستری "آیین نامه شرایط قضاات دادسرا و دادگاه در رسیدگی به جرائم مربوط به مفاسد اقتصادی و مالی و دوره های آموزشی تخصصی" به شرح مواد آتی است:

فصل اول - کلیات

ماده ۱- عبارتها و اختصارات به کار رفته در آیین نامه به شرح زیر است:

الف- قانون: قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۸۷ با اصلاحات بعدی؛

ب- آیین نامه: آیین نامه شرایط قضاات دادسرا و دادگاه در رسیدگی به جرائم مربوط به مفاسد اقتصادی و مالی و دوره های آموزشی تخصصی؛

پ- معاونت: معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی قوه قضائیه؛

ت- جرایم موضوع آیین نامه: جرایم موضوع بندهای «الف» و «ج» ماده (۱) و ماده (۱۲) قانون؛

ث- شیوه های حمایت از افشاگران، گزارش گران و شهود و قربانیان جرایم فساد: اقدامات موضوع بندهای «الف»، «ب»، «ج» و «د» ماده (۱۷) قانون و فصل سوم قانون حمایت از گزارشگران فساد مصوب ۱۴۰۲.

ماده ۲- اهداف آیین نامه به قرار زیر هستند:

الف- توانمندسازی علمی قضاات در مواجهه با پیچیدگی های فنی و حقوقی جرایم موضوع قانون؛

ب- افزایش اعتماد عمومی نسبت به توانمندی های دستگاه قضا در مواجهه با مقوله فساد؛

ماده ۳- در هر حوزه قضایی به تناسب حجم کمی و کیفی پرونده های مربوط، شعبه یا شعب تخصصی از دادسراها و دادگاهها و همچنین شعبی از دادگاه تجدیدنظر استان یا دیوان عالی کشور با رعایت آیین نامه

جمهوری اسلامی ایران
رئیس قوه قضائیه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

شماره:
تاریخ:
پوست:
طبقه بندی:

شیوه تشکیل شعب تخصصی مراجع قضایی مصوب ۱۳۹۸ رئیس قوه قضائیه اختصاص می‌یابد. ارجاع سایر دعاوی موضوع آیین نامه به شعب یاد شده باید به نحوی باشد که موجب اختلال به رسیدگی جرائم موضوع آیین نامه نشود.

فصل دوم - شرایط قضات موضوع آیین نامه

ماده ۴- قضات شعب تخصصی موضوع آیین نامه از بین دارندگان پایه قضایی که مهارت و تجربه کافی در مواجهه با پیچیدگی‌های فنی جرایم موضوع قانون و آیین نامه را داشته باشند، تعیین می شوند.

ماده ۵- شایستگی‌های علمی قضات برای رسیدگی به پرونده‌های موضوع قانون و آیین نامه ترجیحاً شامل موارد زیر است:

الف - داشتن تجربه کافی در رسیدگی به جرائمی از قبیل پرونده های مربوط به امور مالی، بانکی، گمرکی، بورس و پولشویی.

ب- گواهی نامه گذراندن دوره‌های آموزشی موضوع آیین نامه؛

پ- حداقل ۲ سال سابقه کار قضایی برای رسیدگی به پرونده ها در دادسراهای شهرستان و ۵ سال در دادسراهای مرکز استان؛

ت- حداقل ۲ سال سابقه دادرسی برای رسیدگی به پرونده ها در دادگاه‌های کیفری دو و بخش و ۱۰ سال در دادرسی در دادگاه‌های کیفری یک و انقلاب؛

ث- حداقل دو سال سابقه قضایی در واحدهای اجرای احکام کیفری تخصصی؛

ج - داشتن مدرک کارشناسی ارشد در یکی از گرایش‌های حقوق جزا و جرم‌شناسی، حقوق عمومی، حقوق ثبت اسناد و املاک، حقوق مالی، حقوق اقتصادی، حقوق اسناد و قراردادهای تجاری و حقوق تجارت بین‌الملل یا دارای تألیفات معتبر در قالب کتاب و مقالات علمی پژوهشی در حوزه‌های موضوع آیین نامه ؛

جمهوری اسلامی ایران
رئیس قوه قضائیه

بسم الله الرحمن الرحيم

شماره:
تاریخ:
پوست:
طبقه بندی:

تبصره - قضات مشمول آیین نامه نباید محکومیت قطعی به مجازات‌های انتظامی درجه ۶ و بالاتر در سه سال اخیر داشته باشند.

ماده ۶- احراز شرایط موضوع مواد ۴ و ۵ آیین‌نامه پس از کسب نظر معاونت بر عهده کمیسیون نقل و انتقال قضات می باشد.

فصل سوم- آموزش

ماده ۷- قضات شعب تخصصی باید آموزش‌های موضوع ماده (۱۰) و حسب مورد آموزش‌های مذکور در ماده (۱۲) و تبصره آن را در بدو زمان تصدی سپری نمایند و در طول دوره خدمت در این شعب از آموزش‌های موضوع ماده (۱۴) بهره‌مند شوند.

ماده ۸- پس از گذراندن دوره‌های آموزشی منطبق با سرفصل‌های این فصل، گواهی اتمام دوره توسط معاونت صادر می‌شود. معاونت تدابیر لازم برای برگزاری دوره‌های تخصصی موضوع آیین نامه را مستمراً فراهم می کند.

ماده ۹- محتوای آموزش‌های تخصصی موضوع آیین‌نامه توسط معاونت با همکاری کارگروهی متشکل از نمایندگان علمی معاونت، سازمان بازرسی کل کشور، پژوهشگاه قوه قضاییه و دبیرخانه مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد بر محور سرفصل‌های عمومی و اختصاصی تهیه و به صورت سالانه به‌روزرسانی می‌شود.

تبصره- معاونت می‌تواند برای تهیه محتوای آموزشی از ظرفیت دیگر دستگاه‌های نظارتی مانند دیوان محاسبات کشور، سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و مراکز علمی و پژوهشی مرتبط دعوت به همکاری نماید.

ماده ۱۰- سرفصل‌های عمومی مشترک برای قضات رسیدگی کننده به جرایم موضوع آیین‌نامه در دادسرا و دادگاه از قبیل زیر می‌باشد:

الف- مفهوم فساد، انواع فساد، حدود و ثغور فساد؛

ب- آشنایی با روش‌های پیشگیری از فساد؛ تشخیص مصادیق تعارض منافع و عدم شفافیت و راهکارهای مقابله با آن؛

پ- آشنایی با نحوه به کارگیری سامانه‌های مرتبط با مقابله با فساد؛

ت- شیوه‌های به کارگیری ظرفیت نهادهای مردمی و جلب مشارکت عمومی در مقابله با فساد؛

ث- آشنایی با رویه‌های قضایی مطلوب داخلی و فراملی در جرایم فساد؛

ج- آشنایی با مشارکت، معاونت و سببیت در جرایم سازمان یافته فساد.

ماده ۱۱- سرفصل‌های اختصاصی برای قضات رسیدگی کننده به جرایم موضوع آیین‌نامه در دادسرا از قبیل زیر می‌باشد:

الف- قوانین و مقررات و رویه‌های صیانت از حقوق عامه در مقابله با فساد؛

ب- بهره‌گیری از سازکارهای پیشگیرانه در مقابله با فساد از جمله مدیریت تعارض منافع و ارتقا شفافیت؛

پ- سازکارهای فنی کشف و تعقیب و تحقیق در جرایم فساد؛

ت- شیوه‌های حمایت از افشاگران، گزارش‌گران و شهود و قربانیان جرایم فساد؛

ث- قوانین و مقررات داخلی مرتبط با فساد و حدود صلاحیت ضابطان خاص و عام مربوط؛

ج- نحوه همکاری‌های قضایی بین المللی و درخواست‌های معاضدت قضایی، شناسایی و اجرای احکام خارجی.

ماده ۱۲- سرفصل‌های اختصاصی برای قضات رسیدگی کننده به جرایم موضوع آیین‌نامه در دادگاه از قبیل زیر می‌باشند:

الف- سازکارهای تعیین تکلیف عواید ناشی از جرایم فساد؛

ب- نحوه جبران خسارت قربانیان جرایم فساد؛

پ- تبیین و شناخت قواعد حاکم بر مرور زمان در جرایم فساد در پرونده‌های فراملی؛

ت- معیارها و الگوهای جا به جایی بار اثبات قراین و امارات در جرایم فساد؛

ث- انواع جرایم قانونی مرتبط با فساد، و دلایل، قرائن و امارات اثباتی آن و محرومیت‌ها و مجازات‌های قانونی و اشخاص مشمول محرومیت موصوف؛

ج- سازکارهای استرداد فراملی اموال و عواید ناشی از جرایم فساد.

تبصره- علاوه بر سرفصل‌های فوق؛ معاونت، نسبت به طراحی، برنامه‌ریزی و برگزاری دوره‌های آموزشی حضوری یا غیرحضوری برای دانش‌های بین‌رشته‌ای قضات رسیدگی کننده به پرونده‌های موضوع آیین‌نامه، از قبیل آشنایی با حقوق مالیاتی، گمرکی، پولی و بانکی، معادن، بازار سرمایه، اراضی، محیط‌زیست، غذا و دارو و معاملات دولتی متناسب با حدود صلاحیت شعب تخصصی موضوع آیین‌نامه اقدام می‌نماید.

ماده ۱۳- سازکارهای آموزش شامل بازه‌های زمانی آموزش‌های ادواری، نحوه اعطای گواهی‌های آموزشی، تعیین حداقل ساعات آموزشی و پایش کفایت و کارآمدی آموزش از وظایف معاونت می‌باشد.

ماده ۱۴- معاونت با همکاری پژوهشگاه قوه قضائیه، دانشگاه علوم قضایی و دبیرخانه مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد نسبت به طراحی دوره‌های تحصیلات تکمیلی مربوط و شناسایی قضات متقاضی و همکاری با آنان برای ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر یا تصویب دوره‌های آموزشی یا مأموریت‌های آموزشی داخلی و فراملی که با هدف تربیت قضات متخصص در امر مبارزه با فساد و ارتقاء سلامت اداری راه‌اندازی می‌شود، تمهیدات لازم را تدارک می‌نماید.

ماده ۱۵- دادستانی کل کشور با همکاری معاونت و مراجع ذیصلاح مرتبط با ضابطان قضایی تدابیر لازم را جهت آموزش تخصصی آنان در کشف جرایم موضوع این قانون و تعقیب مجرمان اتخاذ می‌کند.

فصل چهارم- سایر مقررات

ماده ۱۶- مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه زمینه ثبت و ارجاع پرونده‌های موضوع آیین‌نامه را برای هر یک از شعب تخصصی و نیز سایر امکانات سخت‌افزار و نرم‌افزاری متناسب با شعب و مجتمع تخصصی با توجه به عناوین اتهامی موضوع آیین‌نامه را فراهم می‌آورد.

ماده ۱۷- قضات موضوع این آیین نامه از تعداد لازم کارمند دفتری، دسترسی به تجهیزات الکترونیکی، اطلاعات و الزامات مکفی جهت رسیدگی سریع و موثر به پرونده های مربوط برخوردار می باشند.

ماده ۱۸- معاونت مالی، پشتیبانی و امور عمرانی قوه قضائیه نسبت به تأمین اعتبارات مورد نیاز اجرای آیین نامه اقدام لازم به عمل می آورد.

ماده ۱۹- دستورالعمل نحوه جبران خدمات قضات موضوع این آیین نامه ظرف سه ماه پس از ابلاغ آیین نامه توسط معاونت با همکاری معاونت های مالی، پشتیبانی و امور عمرانی و راهبردی قوه قضائیه تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

این آیین نامه در ۱۹ ماده و ۳ تبصره توسط وزیر دادگستری تهیه و در تاریخ ۱۴۰۲/۴/۶ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید و از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.

غلامحسین محسنی اژه

